

збереженні життів (медицина, фармація, розмінування територій), покращенні якості життя (аграрна наука, біологія, екологія), створенні безпечного, комфортного та інклюзивного життєвого простору (архітектура, планування міст, переоблаштування робочих місць, нові технології будівництва, утилізація результатів руйнувань та знищеної військової техніки), забезпеченні перемоги і справедливого миру (розробка нових зразків високотехнологічної зброї та розмінування територій). Успішний розвиток наукових досліджень допоможе Україні вистояти і перемогти, повернути вимушених переселенців і мігрантів додому та створити країну, в якій домінує сила права і повага до людської гідності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Відбудова для розвитку: зарубіжний досвід та українські перспективи : монографія / [редколегія, голова – д.е.н. В.В. Небрат]; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2023. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/Reconstruction-for-development.pdf>
2. Відновлення та реконструкція повоєнної економіки України : наукова доповідь / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2022. 305 с.: табл., рис. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2024/04/Vidnovlennja-ta-rekonstrukcsja-povojennoji-economiky.pdf>

Вікторія МЕЛЬНИЧУК

*Кандидат філософських наук, доцент,
Поліський національний університет,
Житомир, Україна
vikam1804@gmail.com*

ЦІННІСНІ ЗАСАДИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

В умовах нового етапу євроінтеграції України важливим є дослідження сутності даного процесу задля розуміння його підґрунтя та перспектив реалізації в українських реаліях. Варто звернути увагу, що Європейський Союз є об'єднанням держав, яке ґрунтується не лише на економічних та політичних засадах, але й світоглядних та ціннісних.

В цьому контексті особливої значущості набуває створення спільної системи ціннісних орієнтацій, на основі яких відбувається формування європейської ідентичності. Всі члени ЄС поділяють спільні цінності, засобом для їх розвитку стало забезпечення демократичних прав та свобод людини, верховенства права у всьому європейському просторі. Механізмом розповсюдження європеїзації виступила інтеграція, створення

регіонального політичного та економічного співробітництва і безпеки у межах географічних кордонів Європи [1, с. 106]. Необхідно зауважити, що ціннісна складова є невід'ємною частиною окреслених процесів.

Зазначимо, що базові європейські цінності – це світоглядні принципи, що ґрунтуються на повазі до людської гідності, свободи, демократії, рівності і дотриманні прав людини. Характерною ознакою Європейського Союзу є реалізація таких принципів як плюралізм, толерантність, справедливість, рівність. Державна політика має здійснюватися відповідно до принципу справедливості, що орієнтований на розвиток соціального забезпечення та створення умов для захисту громадян, які цього потребують. Важливим аспектом даної проблематики є запобігання дискримінації, тому плюралізм та толерантність визначаються як одні з головних цінностей у функціонуванні європейського співтовариства. Відтак для входження у Європейський Союз будь-яка держава повинна відповідати певним вимогам, однією з яких визнання європейських цінностей. Оскільки головною метою Європейського Союзу є сприяння миру та добробуту громадян, то Європейський парламент здійснює контроль їх відображення у європейському законодавстві, а також їх виконання [2, с. 50]. Даний контроль є важливим, проте водночас кожен громадянин держав-членів Європейського Союзу повинен також усвідомлювати значущість вищезазначених цінностей і забезпечувати їх реалізацію в особистому та суспільному житті. Таким чином європейська інтеграція передбачає трансформацію цінностей, формування на їх основі світогляду, що є підґрунтям для подальших змін.

Після набуття чинності Маастрихтського договору (1 листопада 1993 року), яким визначалося створення Європейського Союзу, змінилися і засади об'єднання європейських держав, замість виключно економічного об'єднання з'явилася ідеологічна складова. Мета ЄС визначається як забезпечення збалансованого та рівномірного розвитку країн-учасниць [3, с. 91].

В цьому контексті необхідно зауважити, що розбудова Європейського Союзу ґрунтується на трьох основоположних принципах: інтеграція є засобом, а не метою, тобто має взаємну користь і виступає важливим засобом для вирішення соціально-політичних проблем; поступовість інтеграції із послідовним запровадженням відповідних заходів; інтеграція потребує формування певного механізму, який би надавав можливість для сприйняття наявних суперечностей як джерела для подальших інтеграційних процесів, так і для прийняття та реалізації заходів щодо дотримання інтересів різних країн [3, с. 88]. Тобто європейська інтеграція є

багатоаспектним процесом, зокрема можна виокремити такі її аспекти: духовний, економічний та політичний. Відтак зазначимо, що євроінтеграція передбачає формування соціокультурної спільноти із колективною ідентичністю; досягнення певної економічної вигоди; підтримку відповідних політичних принципів, інститутів та правил співіснування [3, с. 89]. В нашому дослідженні акцентуємо увагу на духовному аспекті окреслених процесів, адже саме світогляд, система ціннісних орієнтацій значною мірою впливає на всі інші сфери суспільного життя та визначає напрямки розвитку суспільства.

Щодо євроінтеграційних процесів в Україні необхідно зазначити, що набуття статусу кандидата на членство в ЄС для українців стало важливим моральним стимулом. Більшість українців підтримують вступ до ЄС, вбачають майбутнє України як частини європейської спільноти. Статистичні дані свідчать про підвищення рівня підтримки вступу нашої держави до ЄС. Якщо в березні 2021р. 59% громадян підтримували вступ України в ЄС, то у вересні 2022р. – вже 78%. Даний показник є відображенням проєвропейських настроїв в українському суспільстві. Варто наголосити, що вперше переважають процеси проєвропейської самоідентифікації. У вересні 2022р. вже 63% опитаних зазначили, що відчують себе європейцями [4, с. 44-45].

Соціологічні дослідження підтверджують те, що війна зумовила глибинні світоглядні трансформації українців, відбулося згуртування української нації і усвідомлення значущості європейського вибору. Українці позитивно оцінюють темпи та політику щодо євроінтеграційних процесів. Важливим у цьому контексті є закріплення та розширення проєвропейської самоідентифікації, усвідомлення себе як частини європейської спільноти та формування відповідної ментальності [4, с. 44-45]. На нашу думку, утвердження таких європейських цінностей є вагомим підґрунтям для вищезазначених процесів.

Отже, українці визначають європейську інтеграцію як основний напрямок подальшого розвитку нашої держави. Водночас із економічними та політичними заходами, які здійснюються в умовах євроінтеграційних процесів, важливим є те, що відбувається формування європейської ідентичності українців як членів європейської спільноти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брусиловська О. Європейський вибір України: науковий та політичний дискурс // Ідея Європи в суспільному дискурсі сучасної України: монографія / від. ред. І. Соляр, упоряд. О. Муравський, М. Романюк; Національна академія

- наук України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2019. С. 105–113.
2. Макеєва О. М. Права людини в системі базових європейських цінностей. *Юридичний вісник*. 2022. № 2 (63). С. 48–55.
 3. Поліщук І. О., Вільхівський В. В. Міжнародна інтеграція: європейський контекст. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*. 2022. № 4 (55). С.84–99.
 4. Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи. *Національна безпека і оборона*. 2022. №1-2, 2022. 132 с. URL: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf

Анатолій ГРИГОРУК

*Кандидат економічних наук, доцент,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
a.hryhoruk@ukr.net*

Діана ШИМКІВ

*Здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна
shymkiv.diana@gmail.com*

РОЛЬ ЦІННОСТЕЙ У ФІСКАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ

Фіскальна політика держави визначається не лише економічними потребами, але й її цінностями та ідеалами. Цінності стають керуючими принципами у формуванні та реалізації фіскальних стратегій, що мають вирішальне значення для стабільності та процвітання суспільства. Ключові цінності у фіскальній політиці це – стабільність, рівність, ефективність та соціальна відповідальність.

Перш за все, стабільність є фундаментальним аспектом будь-якої фіскальної стратегії. Вона створює умови для прогнозованості та надійності управління фінансами держави, що є критичним для залучення інвестицій та збереження довіри як внутрішніх, так і зовнішніх стейкхолдерів. Без стабільності будь-яка фіскальна політика стає неефективною, оскільки вона породжує невизначеність та ризики для бізнесу та громадян.

Друге, рівність перед законом та справедливий розподіл фіскальних навантажень є ключовими для забезпечення справедливості та соціальної стабільності. Податкова система повинна бути конструктивною та